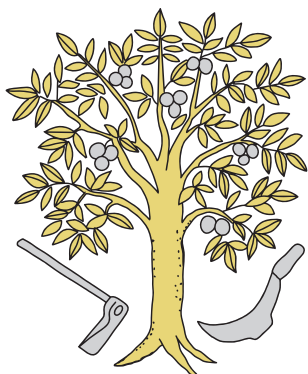

Z OBSAHU:

• Stará fabrika...	1	• Aktivity našich seniorov	3	• Komunitné ohnisko	7
• Harmonogram zberu	1	• Z komisie kultúry...	4	• Modernizácia cesty	7
• Príhovor starostu	2	• Knižnica pre všetkých	4	• Dajme deťom pohyb	7
• Nový školský rok...	3	• Pod zelenou vežou	5	• Elektroodpad nepatrí...	8
• Komunitný plán...	3	• Svätohubertska omša	5	• Archívne fotografie	8
• Výsledky volieb	3	• Jesenný finiš...	6	• Pozvánky na akcie	8

STARÁ FABRIKA NA MAJDANE

Vedeli ste, že bývalá továreň „chemika“ je staršia ako Smolenický zámok? Za fabrikou sa skrýva fascinujúci príbeh a smelý podnikateľský plán. V Horných Orešianoch v lokalite Majdánske postavil gróf Jozef Pálffy v 80. rokoch 19. storočia chemickú továreň. Zemepán Móríc Pálffy, otec Jozefa a zakladateľ jedných z prvých pstruhových liahní na území Slovenska na Parine, považoval tento synov čin len za výstrelok. Jozef mal však všetko premyslené. S výstavbou začal v roku 1880 a v auguste 1883 dostala Chemická továreň Smolenice povolenie na zahájenie výroby. Fabrika fungovala v Horných Orešianoch až do roku 1968, kedy bol postavený nový závod v Smoleniciach.

Harmonogram separovaného zberu 2023 (plasty, tetrapaky, konzervy): Vždy vo štvrtok: **26.10., 23.11.** (aj papier), **21.12.**
(Fľaše, plechovky stlačiť – Tetrapaky a konzervy vypláchnuť – Vrecia zviazať)

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA, MILÍ OREŠANCI!

Dovoľte mi na úvod poinformovať vás v krátkosti o dianí v našej obci.

Predošlé obdobie medzi jednotlivými číslami obecných novín sme mohli nazvať obdobím mosta – jeho rekonštrukcie, dopravných obmedzení. Teraz by sme mohli hovoriť o období optiky, aj keď sa toho počas letných mesiacov udialo v obci podstatne viac.

Každý si azda všimol, že už niekoľko mesiacov spoločnosť Slovak Telekom v obci realizuje výstavbu zemnej optickej siete, o čom vás priebežne informujeme. V čase uzávierky prebiehali práce na ul. Rajčanka. Nasledovať bude etapa na Hlavnej ulici s priliehlymi uličkami a následne Horné záhumnie, Golnog a ostatné ulice. Ako sme informovali rozhlasom a na webovej stránke, v čase výstavby siete sú prípojky bezplatne privádzané po hranicu pozemku, plot a následne pri objednaní si služby (Magio) Telekom privedie prípojky k vám do domácnosti tiež bezplatne až do dĺžky 30 metrov. V uplynulých dňoch začala v obci realizácia ďalšej optickej siete – spoločnosťou SWAN, vedená po stĺpoch Západoslovenskej distribučnej. U viacerých občanov, aj po prvotnom komunikovaní obchodných zástupcov, toto spôsobilo menšiu neistotu či nejasnosť. Pýtajú sa, či sa predoslá sieť nedokončí, či kopanie po ich ulici bolo zbytočné. Chceme preto len v krátkosti informovať, že sa jedná o dve samostatné siete samostatných operátorov a je na vás, či a ku komu sa rozhodnete pripojiť.

Každopádne spojazdnenie optického pripojenia v obci nás „posúva do 21. storočia“ a neprestávame myslieť v tejto veci ani na Majdan. Pôvodné projekty s pripojením lokality Majdánske na optiku nepočítali. Avšak už od začiatku vieme rokovania a hľadáme riešenia, ako do tejto odľahlejšej časti našej obce priviesť optický či iný rýchly internet.

Skokovitý nárast cien energií začiatkom tohto roku neobišiel ani našu obec. Cena jednej MWh vyskočila v priemere až na 360 € a postupne klesla len o pár desiatok eur. Zapojením sa do spoločného verejného obstarávania cez Združenie miest a obcí – región Jaslovské Bohunice sme sa dostali na úroveň zhruba 120 – 125 €/MWh el. energie. Po dlhšom čase je tak možné obnoviť svietenie na Hlavnej ulici a Rajčanke na obvyklý výkon. Úspora pri plyne dosahuje zhruba 45%.

Ako sme spomínali v minulom čísle Hornoorešana, vzhľadom na zvýšenie cien energií, environmentálne povedomie, ale aj možnosť uchádzať sa o nenávratný finančný príspevok sme začali projektovať fotovoltaickú elektráreň v areáli základnej školy, ktorá bude na cca 70% pokrývať jej náklady. Aktuálne sa pripravuje stavebné povolenie.

Projektová dokumentácia zberného dvora na zber surovín, ktoré je možné recyklovať, okrem odpadov, ktoré spadajú pod organizácie zodpovednosti výrobcov (zber plastov, skla, papiera...) sa aktuálne po konzultáciách so stavebnou komisiou, poslancami a aj občanmi posúva do štádia územného konania.

Dalšou investíciou, na ktorej priebežne pracujeme, sú chodníky v obci, či už na „dolnom konci“ pri Hlavnej ulici, ale aj na Rajčanke, smerom na Všivavec. Tieto úzko súvisia s inou stavbou – modernizáciou cesty II/502 cez našu obec a aktuálne sa dokončuje zosúladenie jednotlivých projektov. Komorou obcí rady partnerstva bol 13.9.2023 odobrený finančný príspevok vo výške 215 tis. € na projekt Rekonštrukcia chodníka v obci Horné Orešany – I. a II.

etapa (pozn. dolný koniec) a zaradený je do ďalšieho kroku – schvaľovania na riadnom zasadnutí Rady partnerstva pre Integrovaný územný rozvoj TTSK na roky 2021 – 2027.

Ďalším zámerom, ktorým sa plánujeme zapojiť do výzvy Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR – Rekonštrukcia a modernizácia základných škôl je prístavba novej odbornej učebne a debarierizácia telocvične, pri ktorej by mala byť učebňa prístavaná.

V uplynulých týždňoch Slovenský vodohospodársky podnik (SVP) viackrát čístil mladý potok – Orešanský náhon a hať či most pri hašičskej zbrojnici od nánosov, aby sa zlepšila prietoknosť. Prietok v mladom potoku veľmi úzko a významne súvisí aj s napájaním studní pre obecný vodovod a vodným režimom v celej lokalite medzi potokmi, kde sa nachádzajú zdroje vody pre Horné a Dolné Orešany. Chcem sa na tomto mieste poďakovať členom DHZ Horné Orešany, ktorí rovnako viackrát pomáhali s čistením rúr pod mostom, kde boli veľké nánosy, či s inými prácami popri SVP. Ďakujeme aj všetkým občanom, ktorí si na základe výzvy vyčistili korytá na svojich pozemkoch, cez ktoré preteká potok. Rovnako by som ich chcel vyzvať, aby korytá, ako aj žiadny iný tok neznečisťovali ani len lístím či pokosenou trávou. Nezabúdajme, že od prietoku na Orešanskom náhone závisí aj stav v studniach spoločného obecného vodovodu.

Kvôli nedostatku voľného miesta a potrebe zakladania nových hrobov na miestnom cintoríne sme v júli tohto roku zrekonštruovali v severnej a severozápadnej časti 75 m oplotenia. Vytvoril sa tak priestor pre 30 prehĺbených jednohrobov, aby bolo lepšie využité miesto pohrebiska.

Priebežne tiež pokračujeme v trende výmeny starých sodíkových lúčových lamp za ekonomické a zároveň ekologické LED svetidlá. Úspora energie pri LED je podľa výkonu zhruba 60-70% a svetidlá sú naprogramované tak, že uprostred noci sa automaticky prepnú na 50% spotreby energie so 75%-ným svetelným výkonom. Okrem nižšej spotreby majú nové svetidlá aj niekoľkonásobne dlhšiu životnosť, čím sa znížia náklady na údržbu.

Aj počas prázdninových dní žili Orešany rôznymi podujatiami. Na začiatku prázdnin prišla nielen celá dedina, ale aj množstvo ľudí z okolia, na tradičnú Cestu k vodníkovi, ktorá sa začínala pri kultúrnom dome a pokračovala po trati s množstvom súťaží až na hrádzu, kde boli pre deti pripravené ďalšie atrakcie.

Jedenásty ročník Letného Lomoz kina bol zase raz upršaný, no aj vďaka bohatému programu pre deti to bola na začiatku prázdnin vydarená sobota. Veľkú slávnosť spolu so sv. omšou z príležitosti osláv Sv. Huberta pripravilo poľovnícke združenie Podhora. V tú istú sobotu sme sa mohli stretnúť aj na odhalení a požehnaní obnoveného kríža, ktoré zorganizovali Okresné centrum KDĽH, Ober Nussdorf o.z. a KVH Trnavská posádka. O týždeň na to sme oslávili hody, slávnosť výročia posviacky farského Kostola Mena Panny Márie, ktoré mali bohatý program a ukážkové, priam letné počasie. Záver roka bude bohatý na podujatia, či už športové, kultúrne alebo iné. Srdečne vás na všetky pozývame a zo srdca ďakujeme všetkým, ktorí akokoľvek pomáhajú pri ich organizácii, pretože každého to stojí nemálo úsilia a voľného času.

Október, mesiac kedy vychádza toto číslo obecných novín, je mesiacom úcty k starším. Úctu k starším iste prejavujeme nielen počas októbra, ale počas celého roku. No tento mesiac sa akosi intenzívnejšie radujeme zo spoločných stretnutí, aj v tichosti spomíname na tých, ktorí nás už opustili. Úcta k starším občanom je nielen akousi frárou, je aj odrazom vyspelosti a úrovne našej spo-

ločnosti. Pamätajte, že každý z nás raz bude senior a bude potrebovať úctu aj pomoc druhých. Ako hovorila sv. Matka Tereza: „Ľudstvo umiera na nedostatok lásky a vzájomnej úcty. Nikto nemá na nikoho čas, iba na seba.“ Nezabúdajme preto darovať lásku vôkol seba.

Milí seniori, želáme vám hlavne pevné zdravie, šťastie, veľa radosti v kruhu najbližších, pokoj v duši a veľa každodennej energie. Aj keď možno niekto povie, že je zlá doba, o to viac vám želáme spokojnosť a pozitívny pohľad na svet okolo seba.

Prajem vám krásne jesenné dni a babie leto, ktoré nás láka zachytiť posledné silnejšie slnečné lúče.

Ing. Marek Boháček
starosta obce

NOVÝ ŠKOLSKÝ ROK SA ZAČAL A UVIDÍME, ČO NÁM PRINESIE...

Po dvoch mesiacoch prázdnin sme sa stretli všetci opäť v škole. Do niektorých tried pribudli noví spolužiaci, niektorí žiaci majú nové triedne panie učiteľky a iným sa zasa zmenili triedy.

Školský rok 2023/2024 začíname so 176 žiakmi v škole. Materskú školu navštevuje 54 detí.

Spoločne s pánom starostom sme privítali 22 prváčikov, pre ktorých začína ozajstný život školáka, s úlohami, povinnosťami, každodenným učením sa. Všetci boli veľmi hrdí na to, že sú v škole, i keď ešte celkom netušia, čo ich čaká. Možno videli doma staršieho súrodenca učiť sa, len pre nich je to po prvýkrát. Chvilu potrvá, kým si zvyknú, ale na konci roka budú na seba pyšní, čo všetko sa naučili, čo všetko si dokážu sami prečítať.

Prázdniny sú ideálnym obdobím, kedy môžeme v škole niečo opraviť alebo zmeniť. Aj teraz sme vymaľovali triedy, ktoré to už potrebovali, dokončený je aj altánok v školskom areáli, vo vstupných chodbách do budovy školy a do telocvične je položená nová dlažba. Aj takto sa dá spríjemniť si svoje pracovné prostredie, aby sa žiakom páčili priestory, v ktorých sa učia.

Náš pedagogický zbor sa rozrástol o troch nových kolegov – pani učiteľku Mgr. Katarínu Klepkoňovú, pani vychovávateľku Radoslavu Jarábkovú a pani učiteľku v MŠ Mgr. Andreu Blanárikovú. Spoločne dúfame, že sa u nás rýchlo udomácnia a budú prínosom pre náš školský kolektív.

Priestory školy sú pripravené, triedy vyzdobené, učitelia oddýchnutí a tešiaci sa na svojich žiakov. Kolegom a všetkým našim žiakom želám, aby sa nám spoločne v tomto školskom roku darilo čo najlepšie, aby sme zvládli všetko, čo nás v škole čaká.

PaedDr. Linda Rábarová
riaditeľka školy

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Vážení občania!

V súčasnej dobe pripravujeme komunitný plán sociálnych služieb obce Horné Orešany, ktorého cieľom je vypracovať návrh na postupné dobudovanie systému sociálnych služieb tak, aby zodpovedal potrebám obyvateľov obce. Dotazník dáva možnosť vyjadriť sa k súčasnému stavu a ďalšiemu rozvoju sociálnych služieb čo

najväčšiemu počtu obyvateľov obce Horné Orešany.

Formulár je možno vyplniť rýchlo a pohodlne aj cez internet. Odkaz na formulár nájdete na stránke obce a sociálnych sieťach.

Ďakujeme za spoluprácu.

Obecný úrad Horné Orešany,

Komisia sociálno-zdravotná pri obecnom úrade

VÝSLEDKY VOLIEB DO NR SR 2023

Výsledky volieb do Národnej rady Slovenskej republiky zo dňa 30.9.2023 v obci Horné Orešany:

Počet voličov, ktorí odovzdali obálku:	1207 (%)
Počet platných odovzdaných hlasov:	1189 (%)
Volebná účasť:	73,90%

(strany so ziskom minimálne jedného hlasu)

Strana	Počet hlasov	%
SMER - SD	289	24.31 %
PS	207	17.41 %
HLAS - SD	193	16.23 %
OL'ANO A PRIAT.	145	12.20 %
KDH	90	7.57 %
SaS	67	5.63 %
REPUBLIKA	56	4.71 %
SNS	50	4.21 %
Demokrati	45	3.78 %
SME RODINA	20	1.68 %
Kotlebovci - ĽSNS	16	1.35 %
Piráti	3	0.25 %
SDKÚ - DS	2	0.17 %
Spoločne - SOS	1	0.08 %
KSS	1	0.08 %
Vlastenecký blok	1	0.08 %
SPRAVODLIVOSŤ	1	0.08 %
My Slovensko	1	0.08 %
KARMA	1	0.08 %

AKTIVITY NAŠICH SENIOROV

Odchádza vytúžené obdobie roka – leto. Prežili sme krásne dovolenky, spoznali mnohé tajomné miesta, máme nové zážitky s vnúčatami.

Členovia miestnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska si rôznymi aktivitami počas celého leta upevňovali dobré fyzické a duševné zdravie. Pravidelne sa konali pondelkové vychádzky do okolia Malých Karpát. Prešli sme nádhernou dolinou Hlboča a parkom v areáli Smolenického zámku. Očarila nás turistická trasa Majdan – Holý vrch so zastávkou pri obnovenom Bielom kríži, pamätníku II. svetovej vojny. V júli boli viacerí členovia účastníkmi výletu na Modrý Kameň, ktorý sa uskutočnil v spolupráci s MO JDS v Košolnej. Spoznali históriu múzea bábok a hračiek.

Krásne augustové počasie nás sprevádzalo počas návštevy Thermalparku Dunajská Streda.

Tu pravidelne relaxujeme vďaka dobrej spolupráci s MO Červeného kríža. Za organizáciu oddychového dňa ďakujeme pani Kataríne Pagáčovej.

Okresný výbor JDS v Trnave pripravil pre svojich členov jednoduchý zájazd na Bradlo a do ČR.

Cesta viedla z Bradla do Kuželova, kde bola prehliadka veterného mlyna. Pokračovala do skanzenu v Strážnici. Končila koštovkou vín vo vinárskej oblasti Plže v obci Petrov. Naši spokojní účastníci ďakujú za veľa nových zážitkov a objavov.

V druhom septembrovom týždni sme sa vybrali na celodenný výlet. Prvá zastávka bola na pútnickom mieste Marianka. Objavili sme krásny, zaujímavý kút Slovenska a načerpali duševnú pohodu a pokoj. Trasa pokračovala na majestátny hrad Devín. Tu sa všetci oboznámili s našou slávnou históriou. Kochali sa krásnymi výhľadmi do troch krajín a absolvovali prechádzku pri sútoku riek Dunaja a Moravy. Príjemný deň končil sladkou odmenou v meste Modra.

Pomaly sa k nám blíži jeseň a my si želáme, aby nám blahodarné účinky leta vydržali na nasledujúce mesiace. Strážme si ich ako zdroj energie a vitality.

Výbor MO JDS v Horných Orešanoch

Z KOMISIE KULTÚRY, ŠPORTU A VZDELÁVANIA

Vážení čitatelia Hornoorešana, znovu som tu, aby som zhodnotila a informovala vás o kultúrno-spoločenských akciách, ktoré sa v posledných mesiacoch diali v našej obci. Samozrejme, tradíciou je krásne podujatie pre deti, ktoré sa koná vždy cez prázdniny, a to Cesta k vodníkovi. Komisia kultúry, športu a vzdelávania (KKŠaV) ju organizuje už dlhé roky. Toto podujatie je určené pre všetky detičky z Horných Orešian, ale aj z okolitých dedín, prípadne deti, ktoré prišli na prázdniny k svojim starým rodičom. Ako každoročne, aj tento rok sme začali štartom od KD a cieľ bol na hrádzi vodnej nádrže. Na trati boli pre deti pripravené rôzne súťaže – skoky v mechoch, hod loptičkou, skákanie, ale aj rôzne iné. Po celej trase na priehradu sa mohli rodičia a ratolesti od fotiť s rozprávkovými postavičkami – Macko Pu, Mimoň, Mickey Mouse a Myška Minnie.

Po zdolaní všetkých súťaží sa deti dostali až do cieľa, kde na nich čakal vodník. Za odmenu si každý malý účastník a účastníčka odniesli domov krásnu vecnú cenu a sladkosť.

Na hrádzi bolo pre všetkých pripravené aj chutné občerstvenie a tradičné maľovanie na tvár, o ktoré bol veľký záujem. Deti sa s radosťou zmenili na motýľa, tigra či vtáčika. Trať sme uzatvorili o 18.30, ale nekončili sme. Spoločne sme sa všetci presunuli do Bowling motela, kde sme pokračovali v zábave. Tam nás už čakal náš známy DJ Juraj s hudobnou produkciou. Manželia Nádaščí nás

vrúcne privítali a pre naše ratolesti pripravili občerstvenie – výborné hranolky. Srdečne im ďakujeme. Hudba hrala, my sme tancovali a súťažili, kým sme deťom nerozdali všetky darčeky. Nálada bola výborná, účasť hojná, takže sa všetci uvidíme na budúci rok na Ceste k vodníkovi 2024.

Veľké poďakovanie patrí pánovi starostovi, pracovníkom OcÚ, všetkým aktívnym členom KKŠaV pod vedením pána Štefana Szrsena, všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa na podujatí podieľali, samozrejme členom Dobrovoľného HZ Horné Orešany a tiež CBA Horné Orešany.

Zároveň vás chcem pozvať na blížiacie sa podujatia v tomto roku. Lampiónový sprievod sa bude konať 3. novembra so začiatkom o 17.00 hod. pred budovou ZŠ v Horných Orešanoch. Pri tradičnej Vianočnej kapustnici sa stretneme 28. decembra v miestnom kultúrnom dome. Tento rok nás takisto bude baviť hudobná produkcia – manželia Silvia a Peter Klimentovci spoločne s hudobnou skupinou David Band. A posledným podujatím v roku 2023 bude výstup na Slepý vrch, ktorý je naplánovaný na 30. decembra 2023. O ďalších pripravovaných podujatiach vás budeme informovať prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo v kalendári podujatí na webstránke obce.

Srdečne sa na vás tešia členovia KKŠaV pri OcÚ Horné Orešany!

Katarína Pagáčová

členka kultúrnej komisie

KNIŽNICA PRE VŠETKÝCH

Projektom Knižnica pre všetkých sme chceli doplniť a oživiť knižný fond obecnej knižnice pre všetky vekové kategórie, prevažne však pre deti a mládež. Prihliadali sme pri tom na čitateľské záujmy čitateľov a návštevníkov knižnice.

Oblasť beletrie, ale aj náučnej literatúry pre dospelých a deti sme doplnili o hodnotné diela slovenských a svetových autorov vďaka dofinancovaniu z Fondu na podporu umenia. V dnešnej dobe, keď deti radi a často siahnu po mobile či tablete, je dôležité im ponúknuť vhodnú alternatívu, napríklad v podobe pútavej knihy.

Zo získanej dotácie 1000 eur z projektu Akvizícia knižníc sme doplnili knižný fond našej knižnice o viac ako 130 nových titulov. Všetky môžete nájsť v prehľadnej online databáze na obecnej stránke na adrese: www.horneoresany.sk/kniznica, kde priebežne dopĺňame knižný fond.

Knižnica v Horných Orešanoch je otvorená v stredu a v piatok v čase od 17:00 do 19:00. Stačí prísť a založiť si čitateľský preukaz.

Od novembra sa môžete znova tešiť aj na Tvorivé dielne pri knižnici. O ďalších informáciách súvisiacich s priebehom dielní vás budeme priebežne informovať prostredníctvom internetovej stránky obce alebo v ďalších číslach časopisu. Všetky deti sú srdečne vítané.

Žiadame všetkých návštevníkov knižnice, ktorí majú požíchanú dlhší čas akúkoľvek knižku, o jej promptné vrátenie do knižnice. V najbližších dňoch bude prebiehať inventarizácia stavu kníh.

Mgr. Ivana Korytárová

POD ZELENOU VEŽOU

Kostnica stáročiami bola aj s kosťami zosunutá, čo bolo badať ešte v päťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia. Kosti sa zosunom povalovali, dúčele – končatiny, rebrá, lebky, až dolu do Mičekovho dvora. Mlynár Miček dal časom zosunutú kosť zabetónovať oporným múrom. My ako nezbedné deti sme klopkávali s kosťami a s lebkami hrávali futbal, čo nám samozrejme dospeli prísne zakázali. Väčší mládenci, keď devy išli z drápačiek peria večer o jedenástej či dvanástej domov od Blažových (spomínaného Roberta Blažu), strašili tieto dievčence s vyleštenými lebkami. Ako autor tohto článku spomínam na tieto morbidné zážitky z detstva.

Okolo roka 1342 až 82 prichádzajú na pozvanie Ľudovíta I. na Slovensko Nemci, takzvaní kutoši. V tej dobe prichádzajú aj do Horných Orešian, usídlili sa ako druhé osídlenie na Golnogu. Zaujímavý je tento názov. Gold-nok znamená zlatý slíž či žila. Pravdepodobne títo nemeckí kutoši, ako im vtedy hovorili, hľadali zlato ako po celom Slovensku, tak i v Horných Orešianoch.

Keď síce nič nenašli, vchod do šachty pod Golnogom zatarasili. Od vtedy ešte neexistujúceho malého potoka, náhonu na mlyny.

Na prelome 19. a 20. storočia sa tu prepadol dom, v nedeľu, keď boli bohoslužby (ako spomínajú ľudia). Prepadlisko aj s domom bolo zaliate vodou vtedy už existujúceho náhonu malého potoka. Dom nebol postavený na skalnom podloží a stáročným podmokaním od malého potoka sa prepadol. Grófski furmani toto prepadlisko zahadzovali stromami, hlušinou, kameňmi, haluzami. Dodnes je vidieť na Golnogu hlboký zráž od dnešného domu rodiny Kárových. Pôvodné naše obyvateľstvo si tieto nemecké názvy upravovalo po svojom: Goldnok na Golnog. Hochštad ako horné mesto – Hoštáky. Frajšťad na slobodné mesto Frašták – Hlohovec alebo hrad Kondrád – Korlátka a tak ďalej. Známe boli aj názvy vinohradov. Štoperek – všeobecný dozorca viníc. Obrperék horný, Mitl-

perék stredný, Nibrperék dolný dozor. Potom Ohlajta, Šnajbas, Víd-narky, Pangort alebo Šnajdary.

Šnajdary je dodnes prameň siričitej vody a hneď pri prameni je lúka smutná. Kedysi boli ľudia, cez leto keď tam prespávali, smutní od výparov tohto prameňa. Nechtáky nechcel nik kedysi kúpiť, radšej povedal „nech tak“. Od toho sú Nechtáky odvodené. Z vinohradov sa vyberali väčšie kamene, ukladali sa do kôpok pozdĺž vinohradu. To nazývali rúne.

Milan Longauer

SVÄTOHUBERTSKÁ POĽOVNÍCKA SVÄTÁ OMŠA 2023

V sobotu 2. septembra 2023 sa konala v rámci poľovníckych slávností Svätohubertská svätá omša, celebrowaná miestnym farárom, dekanom Smolenického dekanátu, Mons. prof. Stanislavom Vojtkom.

Svätý Hubert pracoval neúnavne a venoval sa službe viery. Vo farskom kostole sme si pripomenuli svätého Huberta a pokračovali v tradíciách našich predkov. Tí nám zanechali prírodné bohatstvo v podobe hôr, lesov, polí a pestrosti divokých zvierat, vtáctva a rýb vo vodách. My, mladí ľudia a následníci našich predkov, ctíme tento odkaz svätého Huberta a zavazujeme sa k ochrane a udržateľnému hospodáreniu s našou krásnou prírodou. Zver, ktorá obýva našu oblasť v Horných Orešianoch, je nám drahá a budeme sa o ňu starať, chrániť a, samozrejme, aj loviť, v súlade s prírodnými zásadami. Za to všetko ďakujeme svätému Hubertovi. Nech je ti vďaka, Pane.

Svätý Hubert je známy a oslavovaný v západoeurópskych krajinách už stáročia ako patrón poľovníkov. Zomrel v roku 727. Pochádzal z bohatej šľachtickej rodiny a sám bol vášnivým poľovníkom. Jeho život sa zmenil výrazným spôsobom v deň Veľkého piatku, keď na poľovačke uvidel veľkého jeleňa, ktorý mal medzi parohami žiarivý kríž. Tento zážitok ho hlboko zasiahol a cítil niečo nezvyčajné vo svojom vnútri, niečo, čo ho viedlo k duchovnej transformácii. Vtedy ešte nebol oddaným kresťanom, no po tomto okamihu padol na kolena, modlil sa a obrátil sa k Bohu. Toto znamenalo začiatok jeho duchovného života, ktorý neskôr viedol k tomu, že sa stal kňazom a v roku 705 aj biskupom.

PZ Podhora

JESENNÝ FINIŠ V NUSSDORFE

Jeseň je časom zbierania plodov, no nielen na stromoch. Leto sme venovali zberu a identifikácii starých odrôd ovocných stromov. Aký bude výsledok, zistíme až koncom roka. Avšak už k dnešnému dňu sa nám podarilo identifikovať niekoľko staronových odrôd. Žiaľ, číslo bude na záver roka menšie než sme dúfali, a to z dôvodu vymrznutia väčšiny stromov v skorých jarných mesiacoch.

S ovocnými stromami súvisí aj projekt, ktorý sme začali v roku 2022 v spolupráci s mestom Modra a pokračujeme aj v tomto roku. Konkrétne ide o mapovanie ovocných stromov na Piesku, v asi najznámejšej huncokárskej lokalite v Malých Karpatoch. Ako ocenenie našej práce vnímame pozvanie na Huncokárske slávnosti 2023, ktoré sa konali koncom júla. Bolo pre nás prínosom porozprávať sa s potomkami Huncokárov i odprezentovať naše aktivity.

Napokon sme do súťaže Strom roka 2023 prihlásili „Križanovu hrušku“, ktorá aktuálne bojuje o titul vo verejnom finále (ako dopadla sa dozvieme až po uzávierke tohto čísla). V našom seriáli na Facebooku sme odprezentovali prvé z odrôd, ktoré sa nám za posledné roky podarilo v Malých Karpatoch identifikovať (hruška – krvavka a magdalénka, jablone – priesvitné letné a stark earlist). V našich článkoch sme sa tradične venovali témam prírodného i kultúrneho dedičstva.

Konkrétne v Modranských zvestiach sme uverejnili článok na

tému starej odrody hrušiek známej pod názvom šemendzia. V článkoch na Facebooku sme si pripomenuli pôsobenie Kongregácie dcér Božského Spasiteľa, čiže Spasiteľiek v našej obci, spomenuli sme si na pamätnú lipu cisárovnej Sissi i 75. výročie osadenia a uvedenia organu v Hornoorešanskom kostole do prevádzky.

Pri príležitosti Dňa obetí holokaustu a rasového násillia sme sa venovali téme židovských spoluobčanov odvlečených z obce počas II. sv. vojny a v neposlednom rade Bielemu krížu a jeho obnove. Poskladať všetky dieliky tvoriace príbeh odkazujúci na skutočné udalosti z dejín našej obce sme mohli aj vďaka spojeniu písomných prameňov s rozprávaním pamätníkov. Preto by som chcel opätovne poďakovať všetkým Hornoorešancom, ktorí boli ochotní stráviť čas s členmi nášho OZ pri oživovaní svojich spomienok.

Spomenul som Biely kríž. Posledné roky sa snažíme udržiavať lúku pri kríži, a preto bolo len prirodzené, že celé naše snaženie bude smerovať k obnove kríža. V prvom kroku sme oslovili vlastníkov pozemku. Rád by som im aj touto cestou poďakoval za ochotu a súhlas s obnovou. Ďalším krokom bolo získanie súhlasu Okresného úradu v Trnave, Odbor starostlivosti o životné prostredie. Po získaní povolenia sme ešte ohlásili drobnú stavbu na obecny úrad. Je neuveriteľné, že táto časť príprav nám zabrala takmer 9 mesiacov. Nakoniec sme v spolupráci s KDH vyhotovili nový kríž, ktorý bol slávnostne odhalený 2. septembra.

V predošlom čísle Hornoorešana som informoval, že sme boli neúspešní pri hľadaní finančných prostriedkov na poslednú etapu obnovy centrálného barokového kríža z cintorína. Obnova kríža sa začala ešte v roku 2019 v spolupráci s vdp. Milanom Červeňanským. Radi by sme tento projekt dotiahli do úspešného konca, a tak sme tento rok podali na jeho obnovu už tri projekty. Kým prvý bol neúspešný, v druhom sme získali 10 000 eur z fondu na rozvoj Trnavského samosprávneho kraja. Sumou 700 eur podporí obnovu aj obec Horné Orešany. Veríme, že sa nám podarí získať aj zvyšných 5 000 eur a v roku 2024 slávnostne odhaliť obnovený kríž. Následne by sme radi dokončili aj kaplnku Sedembolestnej Panny Márie v Hájičku, ktorá v súčasnosti prechádza záverečnou fázou vysušania.

Na jeseň nás čaká FINIŠ – každoročná údržba remíz a výsadba ovocných stromov v Aleji sv. Benedikta a priľahlých remízach. Po troch rokoch si plníme aj sen, ktorý sme prezentovali ešte v roku 2020 pri budovaní lipovej aleje. Konkrétne osadíme v aleji ďalšiu „drobnú“ prírodnú architektúru, a to veľký hmyzí hotel. Prečo až po tak dlhej dobe? Hotel sme od začiatku koncipovali ako edukačný prvok, s dlhou životnosťou a primeranou veľkosťou pre exteriér. Súčasťou projektu je aj zakúpenie technického vybavenia na mapovanie a ošetrovanie ovocných stromov.

Na realizáciu tohto kombinovaného projektu sme získali finančné prostriedky zo zamestnaneckých grantov Nadácie VÚB a z dotačnej výzvy TTSK – Podpora aktivít organizácií na území Trnavskej župy.

Okrem toho nás v mesiaci október čaká prezentácia našej činnosti a starých odrôd v meste Modra počas Jablkového hodovania a v Trnave v rámci Trnavského rínku. Na podujatia spojené s ochutnávkou vás srdečne pozývame.

Ak vás zaujímajú naše aktivity, všetko podstatné (pozvánky na akcie, či články) nájdete na našom Facebooku. Na našich akciách ste všetci vítaní. Rovnako budeme radi, ak sa s nami podelíte o svoje spomienky na Horné Orešany.

(JS)

KOMUNITNÉ OHNISKO

Milí fanúšikovia TJ ISKRA, radi by sme vás informovali že v areáli TJ ISKRA Horné Orešany sme v spolupráci s obcou a dobrovoľníkmi TJ ISKRA vybudovali komunitné ohnisko, ktoré bude slúžiť nielen členom futbalového klubu, ale všetkým obyvateľom obce.

Komunitné ohnisko bolo po materiálnej stránke financované z prostriedkov nadácie EPH, jeho vybudovanie zrealizovali dobrovoľníci TJ ISKRA, ktorým sa touto cestou chceme veľmi pekne poďakovať.

Nezabudnite pri využívaní ohniska dodržiavať pravidlá, ktoré nájdete priamo na mieste.

**Príjemne strávený čas
prajú členovia TJ ISKRA**

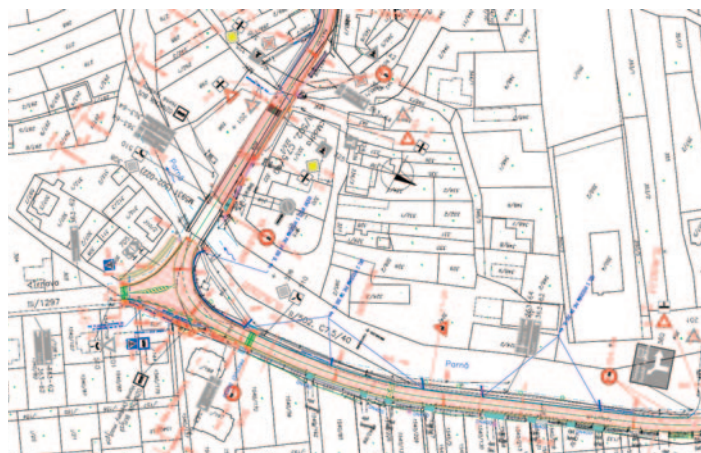
MODERNIZÁCIA CESTY CEZ HORNÉ OREŠANY

Od jari tohto roku pracuje Trnavský samosprávny kraj (TTSK) na modernizácii cesty od začiatku Bratislavského kraja – od Dolian, až po začiatok našej obce. Štvrtého septembra sa začali práce na druhej etape – úsek od Dolných Orešian až po tabuľu Horné Orešany a pokračovať majú až do decembra.

Pre nás je dôležitou informáciou dokončenie a schválenie dokumentácie modernizácie prieťahu cez našu obec, teda od benzínovej čerpacej stanice až po začiatok Smoleníc. TTSK podal na túto investíciu žiadosť o nenávratný finančný príspevok v rámci výzvy na odstraňovanie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre a zlepšenie regionálnej mobility. Vyhodnotenie sa očakáva v najbližších týždňoch.

V krátkosti k samotnému technickému riešeniu. „Modernizácia cesty II/502 Horné Orešany – prieťah bude pozostávať z celkovej výmeny krytu vozovky, dosypania, prípadne zrezania krajníc, úpravy odvodňovacích zariadení a priekop. Pre zvýšenie bezpečnosti bude realizovaná komplexná výmena vodorovného a zvislého dopravného značenia. V úseku cesty budú inštalované prvky pasívnej bezpečnosti.“

Ako bolo spomínané v úvode článku, hneď po odsúhlasení dokumentácie pre cestu kraja, ktorá sa oproti pôvodnej verzii z roku 2017 zmenila, sme začali pracovať na aktualizácii projektov na re-

konštrukciu chodníkov pozdĺž Hlavnej ulice a Rajčanky.

Na túto investíciu, na opravu vozovky v havarijnom stave, čakáme už roky, no po skúsenosti s uzatvoreným mostom či realizáciou predošlých dvoch etáp si uvedomujeme, že nás budú čakať isté dopravné obmedzenia. Dúfam ale, že pri uvedomovaní si potreby tejto rekonštrukcie ich zvládneme bez väčších problémov.

Ing. Marek Boháček

DAJME DEŤOM POHYB

Pohyb a rozvíjanie pohybových aktivít patrí k zdravému životnému štýlu, ku ktorému je potrebné viesť deti od najútlejšieho veku. Aktívny lanový prvok k tomuto prispieva hravou formou. Oživenie detského ihriska vedie tiež k socializácii nielen detí v predškolskom veku, ale aj ich rodičov, keďže toto miesto je prirodzeným bodom ich náhodného stretávania sa. Či už „starousedlíkov“ alebo nových mladých rodín, ktoré sa sťahujú k nám – pod Malé Karpaty. Trnavský samosprávny kraj finančne podporil projekt sumou vo výške 1000 € v rámci programu Podpora aktivít obcí na území Trnavskej župy.

mb

ELEKTROODPAD NEPATRÍ PODOMOVÝM ZBERAČOM

Elektrické spotrebiče, ako chladničky, práčky, televízory, ale aj drobný elektronický odpad, je možné nosiť počas úradných hodín na dvor obecného úradu, a to počas celého roka.

Elektroodpad radšej prineste, ako by ste ho mali dať podomovým zberačom odpadu, ktorý nemajú povolenie, licenciu na spracovanie odpadu a ani živnosť!

! Odpad, ktorý sa odovzdáva podomovým zberačom kovu, elektro a iného odpadu, častokrát končí niekde za dedinou bez kovových častí! Tento odpad sa tiež nezapočítava do percenta vyseparovaného odpadu v obci – čím je nižšie percento, tým vyšší poplatok platíme do Environmentálneho fondu za tonu komunálneho odpadu.!

Ďakujeme, že separujete!

OZ FIDLICANTI v spolupráci s OcÚ Horné Orešany
Vás srdečne pozývajú na Rínek ľudovej muziky

28.10.2023

17:00

KD Horné Orešany

TAŽKÝ JE, TAŽKÝ KAMEN
MLÝNSKY

Program podujatí 2023
~predbežný program podujatí~
O jednotlivých podujatiach a zmenách budeme spolu s organizáciami informovať.

- 9.10., **Posedenie pri príležitosti mesiaca úcty k starším**
OcÚ, KKŠaV
- 11.10., **Mobilný odber krvi**
SČK
- 28.10., **Orešanský rínek ľudovej muziky**
FidliCanti
- 3.11., **Lampionový sprievod**
KKŠaV
- 2.12., **Posviacka Adventného venca**
FÚ
- 2.12., **19. Hornoorošanská betónovačka**
Stolnotenisový turnaj, BETONÁRI o.z. - neregistrovaní stolnotenisoví hráči
- 5.12., **Mikulášska jazda**
FidliCanti
- 8.12., **Vianočná akadémia detí zo ZŠ s MŠ Horné Orešany**
ZRPS
- 17.12., **Adventné popoludnie - Vianočný punč a Orechové pocheraje**
Lomoz o.z., / FidliCanti
- 26.12., **Svätoštefánska ľudová sv. omša**
FÚ + Strunky
- 26.12., **Štefánska diskotéka**
SČK
- 28.12., **Novoročná kapustnica**
OcÚ
- 30.12., **Výstup na Slepý vrch**
KKŠaV

Zmena programu vyhradená.

ARCHÍVNE FOTOGRAFIE

Prosíme občanov, ktorí majú doma staré fotografie z obce, aby sa o ne podelili aj s ostatnými, a zachovali pre ďalšie generácie. Fotografie môžete priniesť na obecný úrad, alebo zaslať naskenované mailom.

Divadelný krúžok 1940, stred.rad s kravatou Michal Griflík, šuster z Dol. Konca, vľavo od tabuľe Cyril Braniš, Eva Blažová, stred.rad vpravo Irena Branišová slávnostný kroj

Irena Branišová, slávnostný kroj, 1940 (vľavo)

Regionálne noviny HORNOOREŠAN 3/2023
vychádza štvrťročne, vydané 12.10.2023, NEPREDAJNÉ
Vydavateľ: Obec Horné Orešany, 919 03 Horné Orešany 190, IČO: 00312533
Registrované na MK SR pod číslom EV3057/09 ISSN 1338-9505

Redakcia: Obecný úrad Horné Orešany
Redakčná rada v zložení: šéfredaktor: Ing. Norbert Papranec
tajomník: Jana Sasková, členovia: Ing. M. Boháček, Mgr. M. Korch, Ing. M. Novák, CSc., Jazyková korektúra: Mgr. Katarína Boháčková